

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ JAKO NOVÝ ZPŮSOB UČENÍ

Lidé jsou hlavním
bohatstvím Evropy a měli
by být centrem politiky
Evropské unie.

Memorandum o celoživotním učení

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- ❖ není moderní název pro dálkové studium
- ❖ není to náhrada denního studia
- ❖ Je to vzdělávací technologie založená na řízeném samostudiu
- ❖ Nová vzdělávací filozofie, základem je změna vazby student-pedagog na studující - instituce

KOMU JE URČENO

- ◉ Těm, kteří nemohli studovat
- ◉ Těm, kteří se chtějí „učit celý život“
 - ◉ Možnosti vzdělávání pro ty, kteří jinou možnost nemají
 - ◉ Je určeno dospělým, vyzrálým, motivovaným

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA

- **vzdělávací program přichází za zájemcem domů**
 - **specifické studijní opory, vzdělávání bez vzdělavatele, pedagogické impulzy**
 - **časové možnosti různého charakteru**
- **konzultace - telefon, fax, e-mail, ...prvky prez. studia**
- **časový rozsah individuální**

HISTORIE

- I. Fáze - Poštovní distanční vzdělávání
(30. - 90. léta 19. století, rok 1837
korespondenční kurz těsnopisu)
- II. Fáze - Multimediální distanční vzdělávání
(90. léta 19. století - 90. léta 20. století)
Rádio, kinematografie, gramofonové desky,
televizní vysílání, video, telefon,
College of Air)
- III. Fáze - Internetová distanční vzdělávání
(současnost, př. *E-learning*, ...)

DVĚ ÚROVNĚ DISTANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Spolky, asociace, sdružení
EADTU (sdružuje evropské
distanční univerzity a
asociace podporující e-
learning, rok 1987)

ČADUV (Česká asociace
distančního vzdělávání)
dobrovolné nestátní
sdružení vysokých škol)

NCDiV (Národní centrum
distančního vzdělávání).
Oddělení Centra pro
studium vysokého
školsství

- ◉ Distanční formy v rámci tradiční vzdělávací instituce.
- ◉ Model instituce zaměřené výhradně na výuku v distanční formě (není v ČR)

EDUKAČNÍ PROCES V DISTANČNÍ FORMĚ

- ◉ Učivo, respektive obsah
 - ◉ Cíl
 - ◉ Vzdělavatel
 - ◉ Vzdělávaný
- ◉ Vyučovací metody a postupy
 - ◉ Organizační podmínky
 - ◉ Materiální podmínky

DISTANČNÍ VYUČOVÁNÍ

- ◉ Tutor
- ◉ Konzultace (osobní nebo pomocí multimediálních technologií)
 - ◉ Chatování
- ◉ Virtuální učebny - lidský hlas a psané slovo
 - ◉ Videokonference
 - ◉ E-mail

DISTANČNÍ UČENÍ

Studijní balík

- Úvodní dopis
- Průvodce studiem
 - Tištěné opory
- Multimediální studijní opory

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE SVĚTĚ

FRANCIE

- ◉ široký rozvoj, počátky roce 1937 - Radio Sorbonna
- ◉ V současnosti sít' velkých institucí podporovaných státem a umožňují studium na všech úrovních
- ◉ Největší je Národní centrum distančního vzdělávání - 350 000 účastníků, 1000 stálých pracovníků, zhruba 500 kurzů
- ◉ Výukové balíčky, převládají tištěné texty - aparát pro samostatné řízení studia.
- ◉ Dále telefon, fax, audiokazety.
- ◉ Dále asi 1100 veřejných organizací distančního vzdělávání - profesní vzdělávání v podnicích
- ◉ Distanční vzdělávání na univerzitách - 30 center - koordinace přes Meziuniverzitní federaci, studium spíše humanitních věd

NORSKO

- Průkopníci, již od roku 1914, korespondenční studium zakotvilo již v roce 1944 v zákonech.
- Od roku 1970 vládní podpora, většina dostává příspěvky na kurzovné
- Norská výkonná rada pro distanční univerzitní vzdělávání - vznik v roce 1990,
- Největší část studujících 25-40 let při zaměstnání - moduly, které vedou k získání diplomu
- Zejména - management, marketing, cizí jazyk, historie, matem., počítače
- Přijímací zkoušky ano i ne, kreditní systém, texty, multimédia, korespondenční forma, telef. spojení, shromáždění, hodnocení,....

POLSKO

- velká lidnatost, nutnost rekvalifikovat velké skupiny vzhledem k transformaci ekonomiky.
- národní centrum distančního vzdělávání, 1992,
- popularizace distančního vzdělávání, koordinace, příprava školitelů, reformování školství,
- velký program korespondenčního vzdělávání určeného zemědělcům - radiotelevizní univerzita, kombinace s dálkovým studiem, 3 hodiny týdně sledovat televizi, zkoušky, pozitivní výsledky, nižší náklady, společenský efekt, negace - velké odpadávaní až 75%, což je běžné.

OTEVŘENÁ UNIVERZITA V BRITÁNII

- ◉ Od konce 60. let v Milton Keynes, mohutný rozvoj, inspirace pro další země
- ◉ bez přijímaček nebo požadavků na předchozí vzdělávání, kdokoliv starší 21 let, zaplacení poplatků - otevřené distanční vzdělávání.
- ◉ 90 000 studentů.
- ◉ Obory sociální, ekonomické, humanitní, přírodovědné a další
- ◉ Naprostá většina chce dosáhnout na bakalářský diplom
- ◉ Přes 4500 magistrů, 700 Ph.D
- ◉ Podstata korespondenční kurzy, výukové balíčky, speciální komplety, rozhlasové a televizní kurzy,
- ◉ Setkávání s pedagogy, vysoce kvalifikovaní, ale nevyučují
- ◉ 280 center po celém britském souostroví
- ◉ zaměstnanci - kolem 900, 6700 tutorů a konzultantů, 3200 dalších pracovníků
- ◉ za vše se platí, asi 250 liber ročně + cestovné, poplatky, pro nezaměstnané příspěvky od ministerstva
- ◉ vynikající odborná činnost
- ◉ obor, který je hodně neprozkoumaný, vyvolává potřebu teoretických analýz a objasňování

NIZOZEMÍ

- ◉ Nizozemsko - obdobný model, nezávislá, finančně vládou podporovaná otevřená univerzita, 60 000 studentů,
- ◉ druhá příležitost k vysokoškolskému vzdělávání, již od 18 let
- ◉ Hlavně právo, ekonomie, management, sociální a přírodní vědy

ČESKÁ REPUBLIKA

- Dlouhodobé tradice - lidová osvěta - Dělnické univerzity, Baťovy školy práce, Vysoká studia pedagogická...ovšem stejně jako početná studia dospělých při zaměstnání nebyla distanční v pravém slova smyslu

SOUČASNOST U NÁS

- ◉ až po roce 1989
- ◉ většinou komerční báze - filiálních zahraničních škol - Evropská škola korespondenčních kurzů, texty, kazety
- ◉ u nás pomalu na vysokých školách - nový zákon - dost významnou část českého terciálního vzdělání
- ◉ Česká asociace distančního vzdělávání univerzitního - 1993
- ◉ Národní centrum distančního vzdělávání - 1995
- ◉ Spíše experimentální podoba, kombinace s jinými formami
- ◉ Velká složitost příprava - náročné programy, nedostatek kvalifikovaných pedagogů
- ◉ Logistika distančního vzdělávání - sladění programů
- ◉ Sotva lze u nás očekávat britský model
- ◉ Ovšem začleňování se již děje

ČR - 1991, ČADUV (ČESKÁ ASOCIACE DISTANČNÍHO UNIVERZITNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ)

- ◉ *zapojit se do celostátního systému
distančního vzdělávání*
- ◉ *vytváření vlastního systému*
- ◉ *využívání způsobů distančního vzdělávání ve
vlastních programech*
- ◉ *Rok 1992 při MŠMT - Národní rada pro
distanční vzdělávání*
- ◉ *Fond dynamického rozvoje vysokých škol -
rok 1992 - 1994*

PŘEDPOKLADY PRO ROZVOJ V ČR

- ◉ Zájem o vzdělání
- ◉ Potřeba a nutnost celoživotního vzdělávání
- ◉ Změna profesní orientace, rekvalifikace
- ◉ Ekonomické důvody
- ◉ Zájem o nové vzdělávací formy a technologie
- ◉ Evropský i světový trend

BRZDY ROZVOJE

- ⊙ Nedostatek kvalifikovaných odborníků
- ⊙ Finanční náročnost zavedení
- ⊙ Konzervativní přístup tradičních institucí
- ⊙ Špatné zkušenosti s kvalitou dálkového studia
- ⊙ Přeceňování didaktického významu aktuálního využití moderních technologií
- ⊙ Nekvalitní přístup vzdělávacích institucí

CO MUSÍ SPLŇOVAT INSTITUCE

- ◉ Kvalitní studijní program
- ◉ Vyškolený tým pracovníků -
autoři studijních opor,
administrátory, managera,
tutory
- ◉ Organizační zajištění
- ◉ Technické vybavení

CO MUSÍ SPLŇOVAT ÚČASTNÍK

- ◉ Dospělý, vyzrálý jedinec, schopný samostudia
- ◉ Splnění vstupních podmínek
 - ◉ Motivace
 - ◉ Finanční zabezpečení

VÝHODY A NEVÝHODY

- ◉ Malé provozní náklady
- ◉ Nízké pracovní úvazky
- ◉ Nulové požadavky - koleje, menzy, atd.
- ◉ Účastníkem se může stát každý bez ohledu na vzdálenosti, atd.
- ◉ Nutnost zaškolení pracovníků
- ◉ Potřeba distančních vzdělávacích opor
- ◉ Náklady na technické vybavení
- ◉ Založení a financování organizačního pracoviště
- ◉ Izolovanost

DOBŘE FUNGUJÍCÍ VZDĚLÁNÍ VYŽADUJE

- ◉ vysoce kvalitní studijní interaktivní texty s metodikou
- ◉ efektní distribuce
- ◉ podpora studujících; zpětná vazba, konzultace, poradenství
- ◉ hladká organizace
- ◉ efektivní koordinovanost z hlediska tvorby programu

- ◉ propojování s prvky prezenčního studia

- ◉ význam didaktický i sociální, potřeba občasné interakce

- ◉ pedagogické impulsy

- ◉ mechanismy pro stimulování

- ◉ zpětná vazba o pokroku ve studiu

Každé vzdělávání je účinné, když je nepřetržité

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- ◉ *Rozvržení studia*
 - ◉ *Strukturování materiálů*
- ◉ *Pravidelnost*
 - ◉ *Povzbuzování a ujišťování*
- ◉ **texty obsahují cvičení, otázky, problémy,**
- ◉ **modelové situace a odpovědi**
- ◉ **odesílání úkolů - zpětná vazba**
- ◉ **posuzování, ohodnocování, evidování úkolů**

SHRNUTÍ

- ◉ *celoživotní učení pro všechny*
- ◉ *nová vzdělávací příležitost*
- ◉ *zásadně se liší od tradičních způsobů*
- ◉ *studijní opory - základ distančního vzdělávání*
- ◉ *různé způsoby podpory učební činnosti a jejich význam*
- ◉ *řada problému a překážek - často zaměňováno*
- ◉ *za kombinované studium, nedůvěra v účinnost, atd.*
 - ◉ *Otázka budoucnosti.*

Rozdíl mezi
učebnicí a
studijním textem
pro distanční
vzdělávání